

REDACȚIUNEA,
 ADMINISTRAȚIUNEA ȘI TIPOGRAFIA.
 BRAȘOV, piața mare Nr. 35.
 Scrierile nefrancate nu
 se primesc. Manuscrisurile
 nu se returnează.
 REPERATE se primesc în AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și
 în celelalte Bloruri în anușuri:
 în Viena: M. Duka Nachf.
 Max. Augenthaler & Emerich Laurer
 Naimrich, Schalk. Rudolf Wasse.
 A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
 în Budapesta: A. V. Gejber-
 gar, Ekstein Bernat. în Ham-
 burg: Marolyt & Llobmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 riază garmond pe o coloană 5 or.
 — Publicări mai dese după
 tariful și învoială
 RECLAME pe pagină a 8. a o
 seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumă la toate ofi-
 cile postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administraționea, Piața mare
 Târgul Inului Nr. 30, eteșii
 I.: Pe un an 10 fl., pe șes-
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or
 Cu dușul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un esonpiar 5 or.
 v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 193.

Brașov, Miercuri-Joi 31 August (13 Septembrie).

1900.

Svêcoliri bulgăresci.

Guvernul bulgar nu scie cum s'o mai întorcă și s'o mai sucescă, pentru a face să se credă, că în fața justelor reclamațiuni ale guvernului român în afacerea asasinatelor și a comploturilor bulgăresci, a procedat corect, cum trebuia să procedă un guvern civilizat și pătruns de îndatoririle sale de a da mână de ajutor în urmărirea unor criminali și turburători de profesiune.

Din nou a fost augmentată seria pretinselor desmintiri și rectificări, ce-i place Agenției telegrafice din Sofia a-le face față cu comunicările „Agenției Române“. Ba, că așa, ba că pe dincoala. O certă pentru cuvinte, ce le-ar fi spus și nu le-ar fi spus cutare ministru bulgar, prin care însă nu se dovedesc nimic, decât că guvernul bulgar necum să se fi grăbit a satisface reclamații urgente a guvernului român, dăr a căutat și caută să amâne luarea măsurilor de urmărire a celor din comitetul macedo-andriano-politan.

Aceste apucături, la părere — șirete, dăr în realitate — foarte nedibace, nu sunt decât o mărturisire indirectă a propriei slăbiciuni, ce o simte guvernul bulgar; mărturisire, că comitetul macedonean revoluționar, ér nu guvernul e stăpân în Sofia și că cel din urmă nu cutéză a se gândi serios să persecute pe Sarafoffi. Tot de frica acestora, se asigură, nici principele Ferdinand nu cutéză să se reintorcă în țară.

Ce valoare au declarațiile și desmintirile bulgare se vede și din împrejurarea, că același guvern bulgar care se plânge, că vorbele sale n'au fost bine înțelese, ba chiar rău interpretate din partea Românilor, vine — el de cătră pădure — și bombardază guvernul român cu o altă serie de note, acuzându-l aci că ar persecuta fără nici un temei, aci

că ar supune chiar unor torturi pe nisce supuși bulgari aflați pe teritoriul român.

Este interesantă comunicarea, ce o face diarul „La Roumanie“ cu privire la aceste note curioase. Așa ne spune, că în prima notă guvernul bulgar a comunicat lista a 27 „supuși“ ai săi pretindând, că au fost torturați de cătră autoritățile române. D. Marghiloman a făcut cercetări și a constatat chiar, că partea cea mai mare din indiviții numiți erau Turci și unul Muntenegre! A doua notă bulgărescă se plânge, că nisce Bulgari espulsați din România ar fi fost maltratați, cu scop de a-i sili să mărturisescă, că „au primit bani dela guvernul din Sofia pentru a face agitațiuni în România“. Amintita foie observă, că în cercetările făcute nici că a fost vizat guvernul bulgar, ci numai uneltirile comitetului secret macedonean și că de altfel ar fi naiv a crede, că guvernul bulgar, la cas de așa, ar fi dat bani de-adreptul și nu prin mijlocitori, ca cei ce-i primesc nici să nu scie de unde vin. În alte două note se ridică plângeri contra unui proprietar român, care ar fi torturat vr'o 20 Bulgari din serviciul său — ceea ce s'a constatat, că este o curată născocire; apoi contra escesului de zel al poliției române, comis față cu vr'un Bulgar? — nu, căci acest individ era un Armean anarchist arestat la Predeal!

Și pe când se petrec toate acestea, Sarafoff cu totă ceta lui sunt tari și mari în Sofia și nimeni nu se gândesc de a-le atinge măcar un fir de păr. În asemeni împrejurări puțină valoare are distincțiunea, ce vr'e s'o facă „Agenția bulgară“ în cuvintele, ce pretind a-le fi întrebuințat miniștri Ivancioff și Nacevicî în notele și declarațiile lor.

Viitôrele alegeri în Austria. După o fôia polonă, consiliul ministerial ar fi statorit timpul alegerilor de deputați. Inafară de Galiția, Bucovina și Dalmația, în celelalte provincii ale țerii la toate curiile se vor face alegerile dela 2—15 Ianuarie 1901; în Galiția, Bucovina și Dalmația pentru Curia IV și V dela începutul lui Decemvre a. c. până cătră Crăciun, pentru celelalte curii însă se vor statori alegerile pe zilele dela 2—8 Ianuarie 1901.

Din Praga se anunță, că bărbații de încredere ai Cehilor tineri, în urma unei vorbiri a deputatului Pacak, au hotărît să nu voteze, decât pentru candidați, cari se obligă, că vor continua obstrucțiunea.

Social-democrații cehi au ținut o adunare în Budweis, unde s'au ocupat de tactica de partid cu ocaziunea viitôrelor alegeri. Toți oratorii au accentuat, că social-democrații nu sunt aderenți dreptului de stat, că cu celelalte partide cehice nu le este iertat se încheie nici compromis, nici alianță electorală, și că social-democrații țin la introducerea sufragiului universal.

Regulamentul asupra mobilisării armatei române. Eri a fost afișat pe zidurile Bucureștilor regulamentul asupra mobilisării armatei, prin care se aduce la cunoștință cetățenilor obligațiunile lor în cas de mobilizare eventuală a armatei, și procedura privitoare la requisitiunile de cai, boi, trăsuri, hamuri. Acest regulament a fost modificat în Martie anul curent și a fost prevădută prin lege afișarea lui. Acesta afișare se face acuma.

„La Roumanie“ asigură, că acesta este singurul scop al placatelor, ce s'au lipit pe zidurile capitalei.

Dela adunarea „Asociațiunei“.

Mehadia, 10 Septembrie (séra). E de remarcat căldura și însuflețirea cu care comitetul, membrii „Asociațiunei“ și toți ôșpeții de față au fost primiți de cătră frații Bănățeni. Acesta a răsuflat din toate vorbirile de bineventare.

Din ședința primă mai însemn, că comitetul central a luat loc la masa aședată pe scena teatrului împodobită cu flori și pânzături naționale. Delegații diferitelor despărțăminte au luat loc pe scaunele din parterre.

La masa pressei erau reprezentate diarele: „Gazeta Transilvaniei“, „Tribuna“ și „Tribuna Poporului“, ér din România „Universul“ și „Noua Revistă Română“.

La valorosul discurs de deschidere al președintelui I. M. Moldovan, — pe care vi-l voi trimite deosebit, și care s'a terminat printr'o cordială salutare a membrilor întruniți din toate părțile, a ôșpeților și a comitetului aranjator, care a contribuit așa de mult la succesul frumôsei întruniri — a răspuns d-l protopop Andrei Ghidiu printr'un salut adresat indeosebi președintelui și comitetului central. D-l Ghidiu vorbește c'un ton pătrundător și cu mult aparat științific. Este entusiasm, că trinitatea celor mai necesare recerinte ale progresului omeniei: cultura, civilizațiunea și știința sunt ideale și pentru poporul român din țările coronei Sf. Stefan — ideale, pentru cari cu atâta devotament lucră omenii puși în fruntea „Asociațiunei“.

Promite, că onôrea dată Bănățenilor pentru a doua-ôră nu va rămâne nerespătită și consci de misiunea românească, ce o au Bănățenii, ei se vor nisui să satisfacă și în viitor pe deplin scopului, ce-l urmărește „Asociațiunea“. Iși exprimă bucuria, că vede întruniți la comună conlucrare pe Bănățeni, Ardeleni și Ungurenii. Ne putem dice, numai cu drept cuvânt frați din același trup și suflet, frați, cari tindem la un scop comun, la cultură, civilizațiune și știință. Numai așa vom pute să împlinim misiunea mare, ce ni-o impune mărirea strămoșilor, lucrând pentru binele comun omenesc și al

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“.

(6)

Antropomorfism și antiantropomorfism în limba română.

(Urmare.)

Precum apare și din exemplele citate până acum, mai ales regnul botanic și zoologic e acela, unde se validează mai ales antropomorfismele așa numite complete. Caracteristice sunt următoarele numiri de plante: *unguraș* (*Marrubium vulgare*), *ungurencă* (*Arum maculatum*), *nemțisorii* sau *nemțoice* (*Delphinium consolida*);¹⁾ tot astfel e și *tătarci*²⁾ sau *tărtăcută* (*Coccinea indica*). *Doi frați pătați* e o specie de anemonă (*Anemone silvestris*). *Coconei* se mai numesc ghiociei. Dintre numirile zoologice mai cunoscute sunt următoarele numiri de paseri: *împărătuș*, *împărătel*, *împărătuș paserilor*, *Piț împărătuș*

(Ochiul bouului, *Troglodytes parvulus*); *mitropolit* se numesc mai ales în România drosia. Ciocărlanul obvine și sub numele de *ciocoiu*, *moșuș*, ér în la Aromâni *pecurarii* (Marian, op. cit. I, 335). *Aușel* (din auș³⁾, este paserea cea mai mică din totă Europa (*Regulus cristatus*). Codobatura galbină e numită și *văcărîță*, *păstorîță* sau *păstorel* (*Motacilla flava*); *pescărușul* (*Alcedo ispida*) obvine și sub numirile: pescărel, pescariu, pescăruș, pescăriță (Marian, II, 26), ér gangurul obvine și sub numele de *Zamfira* (Marian, II, 132). Sub numele de *porcăraș* mai e cunoscut flue-rarul.

Pop, sau *popă* se numesc în graiul poporului nostru propteaua său stêlpul, său și un snop conic de in său lână. Jocul în *popice* încă își are numirea tot dela popă, precum se numesc lemnul din mijloc dintre cele 9 lemne (popice) folosite la joc. Să se compare pentru acceștiunea cuvântului pol. și boem. pop, fugarul la șah,

¹⁾ St. Orășau, Botanica pop. in Rev. „Tinerimea Rom.“ v. III, f. III pag. 418.
²⁾ *Tătarci* se numesc în unele părți și un cojoc lung.
³⁾ Lat. *avus* (moș) cu sufixul -uș. Pentru sens să se compare cu mai sus numitul *moșuș*.

ér serb. popic, o specie de joc cu pila¹⁾. — *Călugăraș* se numesc și luminărica de afumat; *călugărița* e o insectă ortopteră, ce sémână întru cât-va cu lăcusta, ér *călugărișor* e numele plantei Scabiosa. Să se compare germ. *Mönch* (călugăr), franc. moine (călugăr), ital. prete (preot), un fel de încălțitôre de pat; în limba ital. marito (bărbat) se numesc și mangalul (vas, în care se pune jeratic).

Ca încheiere pentru antropomorfismele complete în limba română mai amintesc usul metaforic al cuvântului *păpușe*. Păpușe se numesc ori-ce mănunchiu său ghem, d. e. păpușe de sfôră său de tutun. Cucuruzul e numit în România *păpușoiu*²⁾ din cauza asemănării sale cu păpușa, întocmai precum se mai numesc și *porumb* în urma asemănării sale cu porumbul.

Notă. Păpușe e format cu sufixul -ușe ca și mănuse din mână, cenușe din lat. cinis etc. Ca etymon al cuvântului se ad-

¹⁾ E interesant să se mai scie, că *păpădia* are sensul etimologic de preotésă; sensul acesta îl are în limba turcă și neogrecă.
²⁾ Se dice și *popușoiu* prin etimologizare populară, ca și când s'ar deriva dela popă.

mite indeobște latinescul pupus, (copil, băețel) său pupa, (copilă și chiar și păpușe). O asemenea etimologie devine însă ilusorie prin simplul fapt, că dintr'un etymon pupus său pupa, ar fi trebuit să rezulte românește *pupușe* (cu u) și nu *păpușe* (cu â). Cuvântul e vechiu în limba românească, de-ôre-ce întocmai în aceeași formă și același sens îl întălim și în graiul Aromânilor din Peninsula balcanică: *păpușe*. Cuvântul trebuie identificat ca etimologiă și sens cu latinescul *pappus*. O farsă din cele mai populare la Romanii era așa numita „fabula Atellana“, păstrată până în ziua de azi la poporul italian sub numele de „comedia dell' arte“. Atellana întocmai ca și comedia dell' arte se distinge de celelalte specii ale dramei populare prin aceea, că personajele sale sunt permanente, sunt figuri tipice. *Pappus* în atelane, corespundând lui Pantalone de azi la Italiani, reprezenta permanent pe bătrânul sgărcit și egoist: Item în Atellanis aliquot pappum senem, quod Osci casnar appellat, Varro, L. L, 7, 29; cf. Pompon. com. 111. În acest pappus al poporului roman ved eu prototipul păpușei românești, căci fără îndoelă nu e o coincidență numai accidentală, că cunoscutul *joc al păpușilor*, atât de popular mai ales în România, pe lângă toate semnele de influență orientală³⁾, pre-

³⁾ L. Șăineanu, Influența orientală asupra

neamului și în deosebi nisuind a câștiga o poziție onorifică în rândurile celorlalte popoare culte, cari n'au avut să îndure atâtea vifore îndreptate în contra vieții naționale.

Acest discurs a fost primit cu însuflețite și îndelungate strigări de „să trăescă“

După acesta s'a eshauriat ordinea de zi a ședinței prime: constatarea delegaților prezenți. Raportul comitetului central, alegerea comisiunilor etc.

După amiazi a fost o ședință literară, în care s'au cetit disertațiunile.

Spre seară au luat parte cu toții la petrecerea populară din grădina „Meierhof“, care a oferit un spectacol strălucit prin frumuseța și varietatea costumelor naționale și a jocurilor. Cele mai frumoase costume au fost premiate.

Duminecă seara s'a dat în salo-nul de cură concertul, care a reușit splendid. Corul român din Lugosi, condus de harnicul său dirigent Ioan Vidu, a fost sgomotos aplaudat. Asemenea și d-șorele, cari au dat concursul la acest concert.

În ședința a doua de luni au fost lungi discuțiuni asupra propunerii făcute în ziua premergătoare cu privire la înființarea secțiunilor literare. Propunerea a fost primită. Asemenea și aceea privitoare la ajutorarea școlilor populare. Proxima adunare generală a „Asociațiunii“ s'a decis să se țină în Lipova.

La *banchetul*, ce a urmat în salo-nul de cură, a fost o animație vie și s'au ținut multe toasturi însuflețite.

(Acastă telegramă sosind prea târziu, n'a mai putut fi adusă în n-rul nostru de luni.)

Răspunsul „Agenției bulgare“.

„Agenția bulgară“ a adresat birouului de Corespondență din Viena, telegrama următoare:

Sofia, 9 Septembrie: „Agenția română“ persistă a da informațiuni, ce pretinde a fi precise, asupra ce s'ar fi petrecut său d'is în lipsa d-lui Ivancioff, ministrul afacerilor străine, plecat atunci la Constantinopol, cu privire la o convorbire, pe care ministrul a avut-o cu reprezentantul României la Sofia, la 28 Iulie trecut.

„Agenția bulgară“ este autorizată să declare categoric, că în această întreținere, ținută în prezența d-lui Filodor, secretarul Agenției diplomatice a României la Sofia,

sentă totuși ca scop și caracter analogii foarte pronunțate cu Atellanele Romanilor. În jocul păpușilor, contopit astăzi cu jocul Irodilor, personajele farsei sunt două: *paița și unchiușul*; mai pe sus de toate însă—și aici culminează esența jocului păpușilor ca și al Atellanelor romane, — păpușile reprezintă *tipuri sociale*, având ca scop sbiciuirea și ridiculizarea anomaliilor epocii, întocmai ca și personajele tipice ale farsei romane. Dér chiar abstrăgând de această frapantă coincidență, deja faptul, că figurile tipice ale farsei românesce sunt numite exclusiv *păpuși*, indică strinsa legătură a acestor păpuși cu pappus, tipica figură a Atellanelor romane. Pappus, indicând la început o singură figură-tip al atelanei romane, s'a perpetuat și în spectacolele populare românesce, și în forma sa diminutivă *păpușe*, s'a generalizat ca sens, indicând acum ori-ce figură, vie ca și Artificială al farselor populare. Păpușe—și la acesta a contribuit fără îndoială și diminutivizarea, a primit cu timpul sensul de marionetă, și de aici ori-ce figură, înzestrată cu chipul omenesc în miniatură. O astfel de identificare, a păpușei românesce cu pappus latinesc nu prezintă obstacole nici din punct de vedere formal limbistic.

(Va urma.)

NICOLAE SULICĂ.

limbei și culturai române §. 43, „Conv. lit.“ 1900, pag. 656 sq. Jocul păpușilor e pe larg descris la D. Olănescu, Teatrul la Români, Partea I pag. 18—31.

n'a fost vorba nici de sentința definitivă, nici de ordonanța judecătorului de instrucție. D-l Ivancioff a declarat numai, că va ordona urmărirea în contra ori-cărui prevenit îndată ce ar avé în mână dovedile suficiente, permițând să deschidă o instrucție judecătorească. Tocmai acesta se constată în notele schimbate între ministrul Ivancioff și agentul diplomatic al României. Nota acestui din urmă, datată din 3 (16) August d'ice, textual: „Guvernul princiar va da dovedile evidente de intențiunea sa sinceră de-a da o execuțiune declarațiunii, ce Excelența Văstră a bine-voit a ne face cu privire la dispozițiunile guvernului princiar, de-a urmări pe Comitetul macedonén, îndată-ce va avé dovedile culpabilității acestui Comitet“.

Nota de răspuns a d-lui Ivancioff, dela 6 (19) August mai d'ice textual: „Vé confirm, Domnule Agent, ceea-ce am avut onóre a vé declara verbal, la 28 Iulie trecut, cu prilejul regretatului asasinat al profesorului Mihăileanu, că guvernul princiar va urmări pe Comitetul macedonén, ceea-ce dealtmintrelea a făcut tot-déuna împotriva ori-cărui criminal, — ori-cine ar fi el, — îndată-ce va avé probe de vinovăția lui“. Acesta a spus și scris d-l Ivancioff și acesta a repetat d-l Nacevici d-lui Mișu. Este, prin urmare, contrațicere evidentă între aserțiunile „Agenției Române“, vorbind de „sentința definitivă“ și afirmările notei d-lui Mișu, reproducând termenii „dovedi de culpabilitate“, de care s'a servit ministrul Ivancioff.

Prin urmare, „Agenția bulgară“ afirmă, că d-nii Ivancioff și Nacevici au declarat, că guvernul bulgar va ordona urmărirea judiciară în contra tuturor preveniților, îndată ce va avé dovedile suficiente pentru a deschide o instrucțiune. Ea adaugă, că „Agenția Română“ a fost, fără îndoială, indusă în eróre, și că a lansat o scoire inexactă, decât nu réu voitóre.

„Agenția Bulgară“ ia act de declarația „Agenției Române“, că conflictul românobulgar „ar fi fost de mult aplanat, decât n'ar fi fost vorba, decât de dovedile suficiente“ și se întreabă: ce a putut provoca acest conflict atât de exagerat pe cât de sgomotos, decât n'a fost vorba decât de acesta, și a cărui aplanare nădejduese, că va fi anunțată de „Agenția Română“ însăși, — după-ce dovedile cerute de guvernul bulgar vor fi fost transmise acestui din urmă de către guvernul român.

Instrucțiunea complotului bulgar.

Eri au fost aduși la parchet cei implicați în complotul bulgăresc. Toți — scrie „Rom. Jună“ — au declarat, că Nicola Mitteff, Nițu Stoicoff și Boice Ilieff trebuiau să meargă în delegațiune spre a omorî întâi pe Fitowski, apoi pe Mihăileanu și în urmă pe personajele politice cele mai însemnate din țera noastră, între care în frunte era Regele, precum și pe Regele Alexandru al Serbiei.

Toți cei confrunțați au declarat în același sens.

Trifanoff, adus la parchet, fiind întrebat asupra declarațiunii, ce a făcut lui Ficșinescu, a confirmat esactitatea ei.

El a spus, că fără a scoi despre asasinatul lui Mihăileanu, comunicase lui Ficșinescu despre un complot urzit în contra Regelui Carol.

Ficșinescu, întrebat, a confirmat spusese lui Trifanoff.

Prin urmare pe lângă dovada trasă de justiția, pe lângă declarațiile făcute de Trifanoff, Bosniakoff și ceilalți, avem acum o dovadă foarte prețioasă, o dovadă dela un Român.

La interogatoriu luat eri s'a mai aflat, că Boice Ilieff a venit în țera numai o toporul. Coda instrumentului omoritor i-a dat-o Sfetcoff.

Gazda acestora a fost Teodoroff, care a dispărut.

Alaltă-seară a fost arestat în calea Rahovei la o bragerie un Bulgar, Hristu Gheorghe Rusti, complice în complotul pentru asasinarea lui Mihăileanu. El era căutat din primul moment al crimei, căci se scoia de poliția, că făcea parte din comitetul secret de când cu uciderea lui Fitovsky. Densul reușise să fugă când au fost

arestați complicitii lui Dumitroff și a stat ascuns până acum.

Bulgarul Gheorghe Alexieff, zugrav de meserie, va fi espulsat. Acest Alexieff era prietin cu Dumitroff, ucigașul lui Mihăileanu și cu ceilalți bulgari din comitetul secret. Gheorghe Alexieff a ținut mai mult timp în casa la el pe Dumitroff. El chiar a profitat de ocaziile când Dumitroff primea bani dela Sarafoff și l'a pus să împartă acei bani cu el, amenințându-l că de nu vrea îl denunță poliției, că e membru în comitetul bulgăresc.

Unele țiare din Bucuresci au adus scoirea despre nisce pretinse amănunte asupra unor conflicte petrecute între Români și Bulgari, bombardări de orașe etc. „Epoca“ este autorizată a da cea mai categorică desmintire tuturor acestor informațiuni alarmante menite să inducă lumea în eróre asupra situațiunii.

Regulamentul

pentru bilete de liberă petrecere în România.

„Monitorul oficial“ publică regulamentul pentru biletele de liberă petrecere în România, prin care se îndeplinesce o reformă, care se impunea în împrejurările actuale.

Etă textul lui:

Art. I. Ori-ce străin, călător său reședinte în România, este dator a lua un bilet de liberă petrecere în țera.

Biletul de liberă petrecere nu se va pute libera, decât pe termenul și în virtutea unui pasaport, ori a unui extract matricular, liberat de Legațiunea său Consulatul respectiv, precum și a ori-cărui document de călătorie, emanat din țera de origină, valabil în Statul al cărui supus este străinul.

Art. II. Biletele de liberă petrecere se liberăză străinului de către prefectura județului unde-și va stabili reședința, ér în Bucuresci, Iași, Craiova și Galați, de către prefecturile de poliția.

Se face excepțiune la regula de mai sus pentru comunele litoralului Dunării și Mării-Negre și acele de pe întreaga frontieră a țerei, unde nu se află în apropiere reședința județului. Străinii, cari vor a se așeza în aceste locuri, pot dobândi bilete de liberă petrecere în țera și prin mijlocirea sub-prefecților.

Art. III. Călătorul străin, care vine în România, este dator a se presenta mai întâi la Legațiunea său Consulatul respectiv, dela care obține viza pasaportului, ori documentului de călătorie, liberat de autoritatea în drept a Statului al cărui supus este străinul.

Pasaportul său documentul de călătorie, astfel vizat, său și extractul din matricula Legațiunii ori Consulatului, sunt prezentate, cel mult în 24 ore dela intrarea străinului în țera, prefecturei său autorității indicate la articolul precedent, care după ce esaminează actele, liberăză străinului biletul de liberă petrecere în țera.

Funcționarul, care liberăză biletele de liberă petrecere, este îndatorat să lipescă biletul de pasaportul său extractul ori documentul de călătorie de care străinul s'a servit, astfel ca să rămână în permanență fixate unul de altul.

Sunt dispensați de această îndatorire călătorii străini, a căror petrecere în țera va fi mai scurtă, de 8 zile. Acestă invoice de ședere scurtă, se va constata pe însuși pasaportul său documentul de călătorie al străinului, de către însuși agentul poliției de frontieră, însărcinat cu vânzarea unor asemenea acte la intrarea în țera a străinului.

Puterile și China.

Diferențele, ce le-a provocat propunerea rusescă, nu vor să se aplaneze, și mai ales de când Franția a declarat, că se alătură la propunerea de evacuare, Rusia nu vré de loc să cedeze.

Dér nu cedeză nici Germania. Din Berlin se anunță, că Germania nu va evacua la nici o întâmplare Pekingul, ba se négă chiar, că Germania ar fi făcut o propunere mijlocitoare. O astfel de propunere a făcut așa-dér numai America, fiind-că Americii i-ar plăce să se încheie cât mai curând pacea cu China, pentru-ca să-și potă

libera armata de care are lipsă în insulele Filipine, unde sôrtea Americanilor este foarte critică. Statele-Unite propun, ca să se lase în Peking 1—2000 soldați din tóte trupele internaționale, ér ceilalți să se retragă la Tien-Cin. Germania nu e învoită de loc cu planul acesta.

Cam tot acesta este și atitudinea Engliterei. Guvernul engles n'a decis încă, însă din declarațiunile bărbaților de stat și ale politicianilor englesi apare lămurit, că Anglia e firm decisă a nu evacua Pekingul și a-și lua satisfacțiã pentru vătămările suferite din partea Chinei. Insuși secretarul de stat indian Hamilton s'a pronunțat în direcțiã această. Cu alte cuvinte Englitara este în contra Rusiei și hotărît pe partea Germaniei.

Intr'aceea, ca să revenim érași la America, „Morning Leader“ din Londra primescce dela Washington o telegramă, după care guvernul Statelor-Unite pregătesce o notă către puterile în care declară, că Statele-Unite vor procede pe viitor *independent și, fără considerare la atitudinea celorlalte puteri, va negocia separat cu China.*

„Politische Correspondenz“ află din Tokio, că după o telegramă din Peking cu data de 1 Septembrie, împératul chinez se află la *Shuan-hoa-fu*. Ținând seamă de situația gravă actuală, împératul a dat ordin prințului Cing să meargă cât mai grabnic la Peking pentru a căuta să aplaneze dificultățile. După o telegramă din Bruxella, *Li-Hung-Chiang* a rugat pe împérat să împératul să se reintóacă la Peking și prin această să facă posibilă inițiarea negocierilor de pace.

SCRIRILE DILEI.

— 30 August v.

Ministrul de externe român, d-l Al. Marghiloman a plecat alaltăeri seara în concediu la Carlsbad.

O nouă primejdiã pentru caselle de bani garantate contra spargerii. Dr. Hans Goldschmidt a ținut, la conferința generală a chimiștilor germani din Hanovera o prelegere asupra procedurii de a spori prin aluminiu temperaturile ridicate, și anume: Procedura se bazează pe descoperirea lui Goldschmidt numită „Thermit“, un rezultat al unei compozițiuni de oxid metalic și aluminiu, care produce repede o masă termo-fluidă de-o temperatură deosebit de ridicată. Acest Thermit turnat pe o bucată de fer o topește, cum topește apa fértă o grămadă de zăpadă. Deci, ferul și caselle de bani nu mai resistă, ori-ce cuirasă de fer se găuresce. Diferitele esperimente au dovedit această în destul. Dr. Goldschmidt a arătat procedeul pe masa (de lemn) experimentală din academia Hanoverei. Temperaturi mai mari de 3000 grade se operează în 2—3 minute. Operațiunea se face așa de repede, încât borcanul rămâne rece, de se pôte lua în mână. Prin acest procedeu se orează o nouă ramură în sciință, *Aluminothermia*, însă și o nouă primejdiã pentru caselle de fer, că în 2—3 minute se pôte găuri oea mai tare cuirassă (tablă) de fer, în liniște și fără cel mai mic sgomot. Acestă nouă invențiune stérni destulă grijă băncilor celor mai mari: ele nici nu întârziară d'a se asigura contra furturilor prin spargere. Déră societățile, ce se ocupă cu acest fel de asigurări se găsesc în cea mai mare perplexitate prin această invențiune căci ele stau în present în fața unui pericol, de care acum câte-va luni nimeni nici ideia nu avea.

Tipografia archidiececană din Sibiu a implinit în 9 Sept. n. 50 de ani dela inaugurarea sa. La 9 l. c. personalul tipografiei a și serbat acest jubileu. Se scoie, că la 9 Septembrie 1850 această tipografie a fost înființată de metropolitul Andreiș br. de Șaguna din mijlócele proprii.

Trei țerani români din ținutul Făgărașului, în stare de ecșaltație, făcură eri tot felul de escuse în Sibiu, după cum istorisescce „S. D. Tagblatt“. În consecință, ei fură interuați în spital din cauza, că se

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

Scrieri școlare.

Istoria pedagogiei de V. Gr. Borșovan O carte nouă și de mare interes pentru toți bărbaiții de școală. Prețul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul școlilor populare din dieceza Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor). Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechi) costă 25 cr., iar partea II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fă-care.

Cântul în școala populară de Iuliu P. inv. înv. în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de **Basiliu Rășcu**, profesor la seminarul din Blășiu. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

„Invățătura creștinăscă“ sau **Catechismul mare** pentru tinerimea greco-cath. **Edițiunea III.** (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag., format 8°, e legată solid și costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Gramatica limbii române, pentru școlile inferioare, prelucrată după sistemul fonetismului moderat, de **Ioan Popiu**. Partea I. Etimologia. **Edițiunea II.** Prețul 50 bani.

Scrieri economice.

Pentru economii de vite este de neprețuit folos marele și valorosul op **Zootecnia** sau **cultura generală și specială a vitelor**, de **Dr. George Maior**, profesor de agricultură la școala superioară din București. „Zootecnia“ este partea a treia din „Manual de agricultură“ al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreciat din partea întregii prese române și premiat și din partea Academiei Române; ea cuprinde 779 pag. format mare 4°, cu 225 figuri și costă 8 cor. (cu posta recom. 8 cor. 50 b.)

PARTEA I. a Manualului: **Agrologia** sau „**Agricultura generală**“ 524 pag. Prețul a 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 b.)

PARTEA II. „**Fitotecnia**“ sau „**cultura specială a plantelor**“ cu 611 pag. și 202 figuri. Pr. 8 cor., (cu posta rec. 8 cor. 50 b.)

„**Cartea Plugarilor**“ sau povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, creșterea vitelor“ etc. scrisă de **Ioan Georgescu**. Form. 8° 90 pag. costă 25 cr. (+ 3 cr. porto).

„**Stupăritul**“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de **Const. Dimian**, preot în Brețeu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stupăritorilor săteni de **Romul Simu**. Cu mai multe ilustrații în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiului. Prețul francat 40 cr.

Grădina de legume, de **Ioan F. Negruțiu**, profesor în Blășiu. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic și, pe cât se sim, în literatura noastră de dincoace e singura scriere mai bună în această materie. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Vinuri din pome, de **Gr. Halin**, prof. Este o carte de 96 pagine, în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot felul de vin și must din felurite pome; cum este a-se manipula vinul pentru a avea gust bun etc. Prețul 20, (cu posta 23 cr.)

Insoțirile de credit împreună cu însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptari etc. Îndreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de însoțiri, de **F. W. Raiffeinssen**. **Edițiunea a V-a.** Trad. de **Dr. A. Brode**. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiului. Conține 227 pag. costă 80 cr. (+ porto 10).

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Septemb. 1900.

Renta ung. de aur 4%	10.50
Renta de corone ung. 4%	90.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.30
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	98.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis. 116.50	
Bonuri rurale ungare 4%	90.25
Bonuri rurale croate-slavone	93.—

Impr. ung. cu premii	161.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	141.—
Renta de argint austr.	97.70
Renta de hârtie austr.	97.30
Renta de aur austr.	116.75
Losuri din 1860.	132.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	17.05
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	681.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	665.50
Napoleondori	19.30
Mărci imperiale	118.25
London vista.	242.07 1/2
Paris vista	96.25
Rente de corone austr. 4%	97.90
Note italiene	90.30

Cursul pieței Brașov.

Din 12 Septembrie 1900.

Bancnota rom. Cump.	19.08	Vënd.	19.12
Argint român. Cump.	18.80	Vënd.	18.90
Napoleond'ori. Cump.	19.26	Vënd.	19.30
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesce Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesce Cump.	10.72	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Anunț

despre case și locuri de vânzare.

Biserica română gr-or. din Brașov-Cetate va pune la vânzare prin licitațiune verbală **Marți în 5 (18) Septembrie la 9 ore a. m. în Cancelaria parochială Tergul Inului nr. 5**, următoarele parcele, situate la o admirabilă pozițiune, pe livada de sub Promenada de sus a Brașovului, în Gróveri:

1. Gróveri, nr. 4, 801 □ m., casă de piatră cu 5 camere și grădină, cu prețul 5000 fl. în sus.
2. Tot aci, nr. 3, 855 □ m., casă de lemn, cu 3 camere și grădină, cu prețul dela 2500 fl. în sus.
3. În Bârdigasse nr. 3, în dosul celor de sus, 628 □ m., casă de lemn și grădină, cu prețul dela 1500 fl. în sus.
4. Tot aci, nr. 4, 526 □ m., o grădină cu prețul dela 1300 fl. în sus.

Tóte aceste parcele fiind situate unele lângă altele pot forma și un complex unitar, foarte potrivit pentru vile.

Doritorii sunt rugați a se prezenta în 6(19) Sept. a. c. dimpreună cu 5% din prețul cel va oferi.

1093,1—3. Epitropia parochială.

PUBLICAȚIUNE.

Duminecă în 16 Septembrie n. a. c. la 12 ore din zi se va da în licitație publică minuendă — în cancelaria comunală, Tohanul vechi — reparația școlii noastre comunale. Suma de esclamare este 1200—o mie două sute corone. Se recere va din 10%

Condițiunile întreprinderii se pot vedé la subscrierul președinte al Senatului școl. și pentru oferenti se presupun de cunoscuté. Senatul școlastic își rezervă dreptul de a alege pe cel mai vrednic dintre minus oferenti.

Tohanul-vechiu, 8 Septembrie 1900.

Moise Brumboiu Dumitru Pop
pteot, președinte 1084,1—1 notar

Instrucție în Violină.

Dómnă Olga Coulin născ. Fogarascher a început a da **instrucție în violină, și se primesc încă elevi și eleve.**

Informațiuni mai de aproape se pot lua în **Strada nouă de sus nr. 23**, dela órele 9—10 a. m. și dela 2—3 p. m. 1075,3—3

AVIS părinților, cari voese a-și așeza copiii la o familie bună, fiind prevăduți cu cost, cuartir și cu tóte cele de lipsă. A se adresa în Strada cailor nr. 22 parter.

AVIS.
La subsemnatul în Orăștie (Szászváros) se capătă cantitate de **1500 Kilograme de Slănină gróasă** albă, de pirlit, cu preț fóte moderat, Voitorii de a o cumpăra totă seu dela 50 kilograme în sus, se adreseze la
Vasile N. Bidu
în Orăștie (Szászváros)
1056,2-4.

Școala privată de musică „KAISER“
concesionată de înalta autoritate școlară ces. r. Viena, districtul 7, 8 și 11. — Anul școlar al 27-lea.
Are anual cam la 300 frecuanți din tără și străinătate; 26 profesori, între cari artiști de primul rang. — **CANTUL** (operă, concert, bisericesc și cor). **CLAVIR**, și în orice specie de instrumente musicale cu corde seu metalice, tóte ramurile teoretice, cor mixt, orchestră, cursuri paralele pentru diletanți, cursuri de cântări bisericesci pentru copii. — **Curs de 2 ani pentru învățători de cântări.** — **Curs de 7 luni pentru pregătire la esamenul de stat ces. reg. pentru postul inv. de cant la școlile medii și preparandii**, precum și pentru conducerea școlilor de cant private, (54 candidați au depus acest esamen, o parte dintre ei cu distincțiune). — **Curs pentru orchestră și măestru de musică** (civile și militare). — **Secțiă pentru instrucțiă teoretică pe cale de corespondență.** — **Curs special pentru instrucțiă superioară.** — **Curs ferial și special de 2 luni** (Octombrie — Noiembrie. Iulie — Septembrie).
Puteri didactice:
Dr. Max Dietz, profes. universitar și membru al comisiunii esaminătoare de stat ces. reg., **M. Kupfer-Berger**, cântăreț em. la opera de curte ces. reg.; **Max Jansch**, **Rosa Kahlig** măestrii de musică. **C. Kaiser**, Dir. **R. Kaiser**, **Stef. Wahl** musician de curte etc. (1077,3—3)
Prospecte precum ori și ce informațiuni se dá de cátră biroul institutului VII,1 Zieglergasse 29.

Deschidere de atelier nou!
Aduc la cunoștința On. public, că **am deschis în Strada Vămii nr. 23**, vis-a-vis de biserica catolică un **Atelier pentru Corsete (specialități) de Viena și Paris**, unde se efectuează după măsură tóte fășonele de Corsete, Aiour, Batist, Seintur, ce absorbé transpirațiunea, de a se ține drept, Corsete de casă și de Veloceped.
Mare asortiment în Corsete gata.
Mă rog de o cercetare numărósă
B. Goldstein.
3—10 **Reparaturile se primesc.**

Subscrierul recomandă onor. P. T. public **ATELIERUL seu de CROITORIE** bine asortat, cu stófe diferite fine și calitate bună, pentru haine bărbătesce.
Asigur pe onor. public a-l servi după cele mai noué recepțiune ale modei, solid, la timp și cu prețuri moderate.
Comandele a se adresa la **George Bucă** croitor bărbătesc Brașov (Strada Orfanilor Nr 5)

Ciasornice de părete cu musică este ultima novitate în fabricațiã ciasornicilor.
Aceste ciasornice în miniatură franțuzesci, are lungime de 69 cm. — Căstenu este acuat ca de semnul, din lemn de nuc natural, lucit, cu sculpturi aurite, și **la fă-care óră cântă** cele mai frumósé marșuri și piese de dans.
Prețul cu ambalagii și espedat franco numai 9 fl.
Tot același ciasornic fără musică, dar care bate jumătățile și órele întregi, pach-tat în lădiță și trimis franco numai 6 fl. 80 cr.
— Se garantează mersul acurat pe minută. —
De ór-ce sunt ajustate fórté elegant, se póte considera ca o mobilă frumósă.
— Se trimite numai cu rambursă. —
Dacă nu convine, se póte returna și se restitué bani, de aceea nu e nici un riscó.
— Catalog ilustrat despre lanțuri, inele, ciasornice etc. gratis și franco. —
JOSEF SPIERING,
VIENA, I. Bez. Postgasse nr. 2. 10—10.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.